

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Vår dato:

28.01.2026

Vår ref:

2019/53885

Deres dato:

Deres ref:

MOSS OG VÅLER SKYTTERLAG

Bjørnerødveien 544

1591 SPERREBOTN

Saksbehandler, innvalgstelefon

Kamilla Due, 22003943

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til drift av Fjell skytebane - Våler

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus har ferdigbehandlet søknaden fra Moss og Våler skytterlag og gir tillatelse etter forurensningsloven til drift av Fjell skytebane (gbnr. 58/2) i Våler kommune. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt. Vedtaket om tillatelse kan påklages innen 3 uker.

Statsforvalteren varsler gebyr på kr 91 400 for behandling av saken. Eventuelle kommentarer til varselet om gebyr sendes oss innen 2 uker.

Vi viser til søknad mottatt 21.11.2020 om tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven, og ettersendt dokumentasjon mottatt 08.03.2021. Vi viser også til den reviderte tiltaksplanen mottatt 27.06.2025, samt sakens øvrige dokumenter.

Vi har mottatt én søknad for opprydding i forurenset grunn, etablering av skjermingsvoller og drift på anlegget. Vi har valgt å dele søknadsbehandlingen i to, ettersom at opprydding og etablering av skjermingsvoller er engangstiltak, mens driften på anlegget er langsiktig. Denne tillatelsen gjelder drift av Fjell skytebane, mens tillatelsen til opprydding og etablering av skjermingsvoller har tillatelsesnr. 2025.0978.T.

Bakgrunn

Fjell skytebane er en aktiv skytebane i Våler kommune, ca. 12 km øst for Moss sentrum og drives av Moss og Våler skytterlag. Skytebanen skal ha blitt benyttet siden før andre verdenskrig. Banen hadde tidligere en 600 m bane, men denne ble byttet ut med en 300 m-bane på 1960-tallet. I 1972 ble anlegget oppgradert med nye standplasser og skytterhus. Eiendommen, som tidligere var utleid til skytterlaget av Fjell gård, ble da overtatt av skytterlaget.

Det ble i 2016 gjort tiltak på banen i form av forhøyning av kulefangene. Skytterlaget ønsker å utføre supplerende tiltak for å redusere støy og forbedre sikkerheten på anlegget ved å etablere skjermingsvoller rundt banen.

E-postadresse:
sfospost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Pb 325
1502 Moss

Besøksadresse:
Moss: Vogts gate 17
Drammen: Dr. Hansteinsgate 9
Oslo: Stensberggata 27

Telefon: 69 24 70 00
www.statsforvalteren.no/os
Org.nr. 974 761 319

Statsforvalteren fikk en søknad fra COWI på vegne av Moss og Våler skytterlag den 19.11.2020. Vi ba om ytterligere opplysninger den 04.02.2021 for å vurdere myndighetsfordeling mellom Statsforvalteren og kommunen. Opplysningene ble mottatt 08.03.2021. Vi ba Miljødirektoratet avgjøre myndighetsfordelingen, og i en e-post fra Miljødirektoratet sendt den 04.06.2021 ble Statsforvalteren tildelt myndighet for hele saken.

Søknad

Sammen med tiltaksplanen er det sendt inn en søknad om å omlegge til nytt 100-meters og 200-meters baneløp, samt etablering av en pistolbane. De ønsker også å etablere nye støydempede standplasser.

Fjell skytebane ligger innenfor tre nedbørsfelt. Bjørnerød vann er nærmeste større resipient og ligger 1,3 km sydvest for skytebanen. Vansjø ligger 1,5 km syd for skytebanen. Et mindre bekkedrag omtrent 80 meter øst for skytebanen går i samløp med et bekkedrag som drenerer ut fra myrdraget som ligger tvers over 100-metersbanen, og ender ut i Kilebukta i Rosefjorden, som er en del av Vansjø.

Det ligger en dam innenfor tiltaksområdet som skal flyttes.

Søker vurderer at ombyggingen i seg selv ikke vil føre til økt tilførsel av forurensning utenfra eller via avrenning. De vurderer derimot at skjermingsvollene vil kunne påvirke det hydrogeologiske regimet i myrområdene innenfor tiltaksområdet. Dette kan videre øke potensialet for utløsning av tungmetaller i vann som samles i dammer innenfor tiltaksområdet. De foreslår å etablere et egnet renseanlegg som mottar forurenset overvann.

Høring

Saken har tidligere vært på høring i tidsperioden 08.07.2021 til 01.09.2021, men saksbehandlingen ble satt på vent på bakgrunn av at den tidligere reguleringsplanen (planID 0137-59) ble opphevet 09.12.2022. Den reviderte tiltaksplanen medførte at den nye søknaden sendt på ny høring 30.10.2025. Søknaden ble også lagt ut på Statsforvalteren sine nettsider den 30.10.2025.

Vi har mottatt ti høringsuttalelser. Nedenfor gjengis en oppsummering av høringsuttalelsene, samt Moss og Våler skytterlag sine kommentarer til disse. Dette inkluderer høringsuttalelsene til hele søknaden, selv om vi har besluttet å dele søknaden i to tillatelser.

Finn Treider og Kjersti Crosby

Det kommer frem i høringsuttalelsen at støykartet brukt til å dokumentere lavere støy etter tiltaket viser lavere nivåer enn støykravene som er stilt i reguleringsplanen. Dette danner et misvisende bilde over fremtidig støysituasjonen. De informerer om at det ikke har blitt tatt stilling til effekten av ekko og lydrefleksjon fra skjermingsvollene. Politikere har gitt tilbakemelding på at dette skulle avklares før reguleringsplanen ble vedtatt.

Ole Johan Hammersborg, Hege T. Blomfeldt Unnerud og Tor R. Blomfeldt

De informerer om at de planlagte skjermingsvollene før skulle være 18 meter høye, men at det nå søkes om å etableres 12 meter høye skjermingsvoller. De stiller seg kritisk til å benytte forurensete masser i sentrum av skjermingsvollene, da det skulle benyttes ikke-forurensete masser ved forrige søknad.

De viser til at de forurensede massene i skjermingsvollene vil kunne forurense grunnvannet. De etterlyser at sterkt forurensede masser i kulefangervollene skal leveres til godkjent mottak. I tillegg etterlyser de at skytterlaget etablerer renseanlegg for avrenning fra forurensede masser, for å forhindre ytterligere forurensning av nærliggende bekker. De stiller seg kritisk til flytting av salamanderdammen, da få tror salamanderen vil overleve flyttingen.

De opplyser om at det er flere kilder til støy i området, og at den samlede belastningen vil gå utover livskvaliteten til de berørte. De bemerker at støy vil kunne ha en negativ innvirkning på det planlagte fuglereservatet i Bjørnerød vann.

Bjørn Neergård og Kirsti Neergård

De opplyser om at grunnvannsbrønnene i området brukes som drikkevann, og for enkelte benyttes private grunnvannsbrønner som eneste drikkevannskilde. De informerer om at kommunen har sagt de skal involvere Mattilsynet for å kartlegge grunnvannsbrønnene i nærliggende områder. Det har ikke blitt gjennomført. De ber om at det blir gjennomført analyser av grunnvannet før en tillatelse blir gitt.

Dag Løken, Tormod Sveli samt Roar Løken og Ketil Johnsrød Hagen på vegne av Johnsrød Grend

De stiller spørsmål ved om undersøkelser og overvåkning av grunnvann følges opp i tillatelsen. De etterlyser at det etableres et samarbeidsutvalg i regi av tiltakshaver for å informere om fremdrift og gi mulighet for berørte parter til å komme med innspill. De viser til at beregningene for støy bygger på feil grunnlag, da de planlagte skjermingsvollene er lavere enn fra den opprinnelige søknaden.

De viser til at det blir anbefalt i søknaden at det gjennomføres supplerende jordprøver før tiltaksfase, samt etableres et egnet renseanlegg dersom overvannet er forurenset. De etterlyser at det blir etablert et kontroll- og registreringssystem, for å kvalitetssikre at massene som eventuelt kapsles inn i skjermingsvollene er innenfor akseptkriteriene.

Anni Langvann

Det kommer frem at tiltaksplanen ikke skiller mellom inngrep med formål om å redusere miljørisiko, og inngrep som begrunnes i logistikk og økonomi. I tillegg nevner de at sammenhengen mellom tiltak og effekten tiltaket vil ha på miljøet ikke kommer tydelig frem. De påpeker at skytebanen sin beliggenhet gjør området lite egnet for utbygging da hydrologien, regionale alternativer og støydemping fra terrenget tilsier at søknaden burde avslås. De etterlyser at tiltaksplanen revideres før videre behandling, eller at tiltaket skrinlegges.

Ole Hermann Fjeld og Maggie Fjeld

Høringsuttalelsen peker på manglende informasjon om renseløsning for vann, resipientpåvirkning, spredningsfare og risikovurdering. Det informeres om at tiltaket vil trolig forverre forurensningssituasjonen og innebærer inngrep i myr i strid med faglige råd, reguleringsplanen og nasjonale føringer. De etterlyser at det stilles krav til at salamanderdammen og myrområder unngås, samt at pistolbanen tas ut av søknaden.

Det informeres om at omdisponering av forurensede masser i tiltaksplanen strider med bestemmelsene i reguleringsplanen. Avvikene som pekes på er manglende krav til tett bunn og sanering av 100m kulefangervollen, samt bruk av forurensede masser opptil tilstandsklasse 5 i skjermingsvollene. De etterlyser at det stilles krav til at forurensede masser i tilstandsklasse 4 til

farlig avfall deponeres, kulefangervollene skal ha tett bunn og at det etableres uavhengig kontroll for mottak av masser.

I tillegg vises det til at tiltaksplanen bygger på feil støygrunnlag og overvurderer nytten av skjermingsvollene. De etterlyser at støygrunnlaget korrigeres til riktig skuddmengdekategori. Det kommer frem at den planlagte pistolbanen med opptil 300 000 skudd årlig vil være en kilde til blyholdig svevestøv. De viser til at det ikke foreligger beregninger, evaluering av helserisiko eller forslag til overvåkning av luftbåren forurensning. De etterlyser at det stilles krav til økonomisk sikkerhetsstillelse som dekker fremtidig oppryddingsbehov.

Anne H. Rising

Høringsuttalelsen viser til regjeringens lovforslag om forbud mot nedbygging av myr. Det informeres om at det vil være hensiktsmessig å avstå fra å bygge ned myr i påvente av et strengere regelverk. De informerer om at endringer i landskap, habitatødeleggelse og menneskelige forstyrrelser er blant årsakene knyttet til tapet av fuglearter i Norge. De viser til at tiltaket vil ha en negativ effekt på fuglelivet som følge av økt støy.

Hans Kristian Fjeld og Renathe Nordmark

Det blir bedt om at søknaden avslås, som følge av usikkerhet rundt mottak av masser og medfølgende økt trafikk, støv og støy tilknyttet massemtottak. Dersom prosjektet ikke skrinlegges etterlyses det at vi stiller krav til dokumentasjon for opprinnelsen til mottatte masser, forbud mot mottak av tunnellboremasser og uavhengig kontroll for massemtottak. De etterlyser at det legges en plan for tiltakets varighet som sikrer belastningen for nærmiljøet.

Terje Arnesen

Det kommer frem at det er flere husstander som har private grunnvannsbrønner i området. Disse benyttes som eneste vannkilde. De etterlyser at det tas prøver av grunnvannet, og at berørte parter holdes informert om analyseresultatene.

Dan Bendixen

De informerer om at dagens skytebane er en kilde til sporadisk støy som påvirker både nærmiljøet og dyreliv. Støy fra skytebanen har blitt målt på privat initiativ ved boliger i nærområdet, som resulterte i målinger av mer enn 80 dB. De stiller seg kritisk til økt aktivitet som følge av etablering av pistolbanen. De peker på at tiltaket i tillegg medfører økt forurensning fra blyholdig ammunisjon. De viser til at planprosessen med kommunen oppleves som lite transparent og i strid med beboernes interesser.

De informerer om at det er registrert mer enn 150 fuglearter ved Bjørnerødvannet. Det kommer frem at økt støy, utslipp til vann og naturinngrep trolig vil svekke fuglelivet. De viser også til at støy kan blant annet ha en innvirkning på reproduksjon og endre atferd hos fugler.

Moss og Våler sine kommentarer til høringsuttalelsene:

SWECO har blitt engasjert til å kommentere høringsuttalelsene på vegne av Moss og Våler skytterlag og Viken Miljøpark AS. SWECO informerer om at varigheten til saken har påvirket skytterlagets økonomi, da den nåværende 300m banen ikke kan benyttes til banestevner. De viser til at de nye standplassene i tilknytning til 100m og 200m banen planlegges å bygges etter dagens standard og vil være støyisolererte. Skytterlaget ønsker å få et mer støy- og miljøvennlig baneanlegg ved avslutning av tiltaket.

Finn Treider og Kjersti Crosby

SWECO informerer om at støy fra fremtidig drift ikke er et omtalt tema i tiltaksplanen og søknaden om håndtering av forurensede masser.

Ole Johan Hammersbord, Hege T. Blomfeldt Unnerud og Tor R. Blomfeldt

SWECO viser til risikovurderingen, hvor det kommer frem at eksisterende forurensning vil kunne spres med overflatevann og i mindre grad med grunnvann. Opprydding av forurensning og reduksjon av spredning av tungmetaller er blant tiltakene adressert i tiltaksplanen. Masser med høyest forurensningsgrad graves ut og kjøres til deponi, mens masser med lavere forurensningsgrad skal tildekkes for å forhindre lekkasje og spredning til overflate og grunnvann.

Bjørn Neergård og Kirsti Neergård

SWECO informerer om at det er lavt infiltrasjonspotensialet i området. De viser til at risikovurderingen viser at det foregår spredning av eksisterende forurensning via grunnvann, men at spredningen er lav og innenfor hva som anses som akseptabelt. Det følger av reguleringsbestemmelsene at grunnvann skal undersøkes og overvåkes gjennom Miljøoppfølgingsplanen.

Dag Løken, Tormod Sveli samt Roar Løken og Ketil Johnsrød Hagen på vegne av Johnsrød Grend

SWECO viser til at Statsforvalteren avgjør i hvor stor grad reguleringsbestemmelsene skal gjentas som vilkår i tillatelsen og vilkår som stilles til et samarbeidsutvalg. Høyden på støyvollene skal være opptil 12m over eksisterende terreng for å samsvare med grunnlaget for støyberegningene.

De viser til at det frarådes å grave opp forurensede myrmasser, da det kan medføre økt utlekking av metaller, negative effekter for naturmangfold og økt klimagassutslipp. Myrmasser som skal graves ut skal ikke gjenbrukes i støyvollene.

Anni Langvann

SWECO viser til at tiltaksplanen gir en vurdering av dagens forurensningssituasjon og foreslår nødvendige tiltak for opprydding i forurenset grunn i forbindelse med utvidelse og endring av skytebanen. Oppgradering av banen og opprydding i forurenset grunn er to ulike tiltak tilhørende samme prosjekt. Eksisterende forurensning vil ikke fjernes dersom skytebanen ikke oppgraderes.

De viser til at det er tatt prøver av grunnen over store deler av tiltaksområdet, ikke kun av kulefangervollene og områdene rundt dem. De vurderer at prøvene gir et tilstrekkelig bilde av forurensningssituasjonen, både for bly og andre metaller.

Ole Hermann Fjeld og Maggie Fjeld

SWECO viser til at tiltaksplanen omhandler kun oppryddingstiltaket og ikke eventuell forurensning fra fremtidig bruk. De anser disse forholdene som lite relevant for høringen. Renseløsninger, hydrologi og grunnvann bygger på etablerte prinsipper og er allerede behandlet i reguleringsplanen. De viser til at tiltaket ikke forventes å påvirke grunnvannet vesentlig, og ytterligere utredninger anses som unødvendige.

De vurderer det som usannsynlig at tiltaket vil forverre eksisterende forurensning gjennom mobilisering av masser i myrområdet. Forurensede myrmasser som berøres av tiltaket planlegges å graves opp og leveres til godkjent mottak, mens myrområder i øvrige deler av planområdet ikke berøres. Økt tilførsel av miljøgifter som følge av tiltaket er ikke aktuelt, da det skal kun mottas rene masser.

Risiko for svevestøv vurderes som et midlertidig og håndterbart forhold, som ivaretas gjennom ordinære driftsrutiner. Innvendinger om behovet for pistolbanen anses ikke som relevant for forurensningsvurderingen. De viser til at behovet er dokumentert gjennom planprosessen og henviser til politiets nasjonale behov for treningsfasiliteter.

Anne H. Rising

SWECO viser til at det vil være Statsforvalteren som vurderer tiltaket mot regjeringens lovforslag om forbud mot nedbygging av myr. De påpeker at planlagt tiltak i myr er begrenset og omfatter utgraving og deponering av forurensete myrmasser.

Hans Kristian Fjeld og Renathe Nordmark

SWECO henviser til tiltaksplanen kap. 4.6.1 for informasjon tilknyttet massemtak. De påpeker at det kun skal mottas rene masser i forbindelse med det omsøkte tiltaket og at massemtak skal dokumentere at massene er rene.

De viser til at Statsforvalteren avgjør om det skal settes rammer for tidsbruken for avslutningen av prosjektet. Det anslås at anleggsfasen skal vare mellom 2 til 5 år, avhengig av massetilgang.

Terje Arnesen

SWECO viser til at skytebanen er lokalisert på et område med lite infiltrasjonspotensiale. Risikovurderingen viser at spredningen av forurensning til grunnvann er lav og innenfor hva som aksepteres som akseptabelt. De henviser til reguleringsbestemmelsene for undersøkelser og overvåking av grunnvann gjennom miljøoppfølgingsplanen.

Dan Bendixen

SWECO viser til at støy er behandlet i reguleringsprosessen, og er ikke et omtalt tema i tiltaksplanen. De påpeker at omfang og kilder for masser som planlegges å brukes i støyvollene er foreløpig uavklart. Videre viser de til at tilkjørte masser skal være rene, og at dette skal dokumenteres ved mottakskontroll.

Statsforvalterens vurdering

Generelt

Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkårene etter forurensningsloven § 16, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Disse rettsprinsippene omfatter vurdering i forhold til kunnskapsgrunnlaget, «føre-var-prinsippet», samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og at kostnader bæres av tiltakshaver.

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2021 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10. Tiltak som medfører fare for forurensning av vann skal derfor vurderes i henhold til vannforskriften. Formålet er å beskytte og om nødvendig forbedre miljøtilstanden i alle elver, innsjøer, grunnvann og kystnære områder.

Forholdet til plan

Planarbeidet har en lang sakshistorikk og varsel om oppstart er fra 2016. Tidligere reguleringsplan for området med skjermingsvoller ble vedtatt av Våler kommune 12.11.2020 (planID 0137-59). Statsforvalteren fikk den 19.02.2021 oversendt en klage på reguleringsplanen¹. Tema for klagen var skytetidene og antall skudd på pistolbanen som ble økt betraktelig uten en offentlig høring. Den 25.05.2021 stadfestet Statsforvalteren kommunens vedtak av 12.11.2020, det vil si at klagen ikke førte frem.

Naboene som påklaget reguleringsplanen, brakte saken inn for Sivilombudet. I sin uttalelse ba ombudet Statsforvalteren om å vurdere planvedtakets gyldighet på nytt. Etter en ny vurdering, opphevet Statsforvalteren den 09.12.2022 kommunens planvedtak. Saken om reguleringsplanen ble sendt tilbake for videre behandling til Våler kommune, og den nye gjeldende reguleringsplanen ble vedtatt.

I reguleringsplanen er det stilt krav om miljøovervåkning og risikovurdering som beskriver tiltak for å unngå utslipp til resipient. Dammen innenfor tiltaksområdet skal erstattes med en ny dam. Ifølge planen skal den nye dammen være etablert før den eksisterende dammen tildekkes. Gjeldende reguleringsplan for området, «Reguleringsplan for Fjell skytebane», ble vedtatt 21.03.2024 (planID 3114-59), og ble sist endret 01.07.2024. Området er først og fremst regulert til skytebane (BSK). Driftstider, støytiltak og støygrenser ved anleggsarbeidet står beskrevet i planen.

Skytebanen anses å være i tråd med plan for området.

Lovgrunnlag og myndighet

Statsforvalteren vurderer at driften på skytebanen på Fjell krever tillatelse etter forurensningslovens bestemmelser grunnet forurensninger til grunnen, jf. forurensningsloven §§ 11, jf. § 16.

Statsforvalteren har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for grunnforurensning tilknyttet sivile skytebaner, jf. punkt 2.5 i rundskriv T-3/12 om Statsforvalterens myndighet etter forurensningsloven oreigningslova og produktkontrollloven.

Kommunen har myndighet for støy fra sivile skytebaner, jf. forskrift om myndighet til kommunene etter forurensningsloven § 1 b). Støy fra skyteaktiviteter vil dermed ikke bli vurdert her. Det samme gjelder høringsinnspill om høyden på skjermingsvoller er tilstrekkelig til å hindre støy fra skytingen.

Vurdering av forurensningspotensialet fra driften

Anlegget består av rifle- og pistolbaner. Ammunisjon som brukes på banene inneholder tungmetaller som bly, kobber, sink og antimon. I henhold til Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) sin rapport fra 2016 «Veileder for undersøkelse, risikovurdering, opprydding og avhending av skytebaner og øvingsfelt» kan disse stoffene forårsake negative effekter i mennesker og dyr ved eksponering. Tungmetallene blir i stor grad påvirket av de kjemiske og fysiske forholdene som er i jorda de havner i. I en varierende grad, avhengig av jordsmonnet, vil det dannes løselige korrosjonsforbindelser av tungmetallene. Vann fra nedbør og snøsmelting vil deretter kunne vaske ut de løselige korrosjonsforbindelsene som dannes i jorda, som igjen fører til en avrenning av tungmetaller til bekker og elver.

¹ vår ref: 2020/41359

Vi ser at flere skytebaner har blitt etablert på våtmarksområder med stort potensiale for avrenning av tungmetaller og annen forurensning. Myr er en type våtmark som inneholder store mengder karbon lagret gjennom tusenvis av år. Planter som dør i myra synker ned i vannet og danner dype lag torv. De næringsrike myrene i lavlandet er levested for mange arter. Der kan det være mer enn 200 planter, 75 rødlistede plantearter, insekter og fugler. Det er dermed viktig å ivareta myren som et økosystem. I tillegg til å være en viktig biotop, binder intakt myr forurensning svært godt. Tungmetaller har dermed som regel dårlig mobilitet i intakt torv. Dersom forurenset myr kommer i kontakt med oksygen, f.eks. ved gravetiltak eller uttørking, vil det brytes ned og mobiliteten til tungmetaller og miljøgifter vil øke. I noen tilfeller vil det fortsette å lekke ut tungmetaller og miljøgifter fra skytebanene til nærliggende resipienter, til tross for myrens bindeevne.

Utforming av anlegget

Ettersom det er skyteaktiviteten ved skytebanen som fører til forurensning har vi satt krav til dekke ved skyteskivene og standplass for oppsamling av kuler og tomhylser. Vann fra dekket ved skyteskivene skal ledes bort fra myren for å unngå etablering av vannspeil og ytterligere tilførsel av forurensning.

Pistolbanen

Pistolbanen er nyetablert og skal dermed ha kulefangere bak skivene for å samle kuler som skal leveres videre til godkjent mottak. Vi har satt krav om overbygde skyteskiver for å hindre at nedbør kommer i kontakt med kuler og metallholdig støv.

Riflebanene

Riflebanen skal ha kulefangervoller. Kulefangervollene er forurensede, vi har derfor satt krav om at forurenset vann fra kulefangervollene skal samles og ledes til et rensesystem før utslipp til resipient(er). Dette skal sikre at resipient(ene) ikke påvirkes negativt. Det er heller ikke tillatt å slippe dette vannet ut i myren da myren ikke skal forurennes ytterligere.

Utslipp til vann

Forurenset vann skal renses slik at det overholder verdiene i tabell 1 i tillatelsen jf. punkt 4.1 i tillatelsen. Grenseverdiene er hentet fra tabell 3.1 i Miljødirektoratets veileder M-608/2016 (rev. 2020) Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota. Grenseverdien for antimon er hentet fra Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften), vedlegg 1 Grenseverdier.

Etablering av skjermingsvoller på myr vil kunne påvirke vannstrømmene på og ut fra anlegget. Det blir dermed vanskelig å forutse påvirkningen av tiltakene på hydrologien ettersom vannstrømmene også vil kunne endre seg med tiden mens skjermingsvollene etableres og setter seg. Vi har dermed satt grenseverdiene basert på føre-var-prinsippet (naturmangfoldloven § 9) og vannforskriftens mål om å nå god miljøtilstand. Dette er beskrevet videre under avsnittene «Konsekvenser for naturmiljøet» og «Vurdering etter vannforskriften».

Utslippskontroll og miljøovervåking

Utslippskontroll

Formålet med utslippskontroll er å kartlegge, overvåke og begrense forurensning til luft, vann og grunn fra tiltakene. Det skal sikre at utslipp er innenfor lovpålagte grenseverdier, beskytte helse og miljø mot skadelige påvirkninger, samt bidra til dokumentasjon og kvalitetssikring av utslippsdata.

Vi har satt krav om at dere skal holde oversikt over avrenning fra baneløp, myr og skjermingsvoller. Avrenningsmønsteret vil kunne endre seg betydelig etter tiltakene og inngrepene fra engangstiltaket (tillatelsesnr. 2025.0978.T.). Det kan være utlekking av metaller fra baneløp og myr. I tillegg kan det forekomme partikkelavrenning fra skjermingsvollene. Vann fra anleggsområdet må dermed renses før det slippes ut til resipient. Vi har stilt krav om at representative vannprøver tas minst kvartalsvis og analyseres for en rekke parametere, jf. tabell 1 i vilkår 4.1 i tillatelsen. I tillegg til tungmetaller har vi satt grenseverdi for suspendert stoff (SS) og pH. Dette er fordi metaller ofte er partikkelbundet, og partikler i seg selv kan nedslamme resipienter. pH har en betydning for mobiliteten til metaller og lav pH er skadelig for vannlevende organismer.

Miljøovervåking

Videre har vi funnet grunnlag for å stille krav til at skytterlaget skal overvåke etter vannforskriften. Formålet med overvåking etter vannforskriften er å gi et pålitelig kunnskapsgrunnlag for å klassifisere miljøtilstanden i vannforekomster, samt å vurdere behov for og effekten av tiltak. Overvåkingen skal sikre at norske vannforekomster (elver, innsjøer, kystvann og grunnvann) oppnår "god" eller "svært god" tilstand innen fastsatte frister.

Overvåkingsprogrammet skal inkludere målinger i resipienter nedstrøms banene, grunnvannsbrønner og eventuelle drikkevannsbrønner i dreneringsområdet til skytebanen, for å kartlegge skytebanes påvirkning av grunnvann og resipienter som drenerer området. Mengde av høringsuttalelsene gir uttrykk for bekymring for påvirkningen av grunnvannet fra skytebanedriften. I tillegg til krav til blant annet grenseverdier for utslipp til vann, krav til utslippskontroll og miljøovervåking, har vi satt krav til at naboene skal varsles og avbøtende tiltak iverksettes dersom drikkevannsbrønnene påvirkes negativt grunnet driften på skytebanen iht. drikkevannforskriften.

Vi har satt krav om at vannstanden i myren må overvåkes. Dersom myren tørker ut, vil det øke oksidasjonen i myren og derav øke biotilgjengeligheten til tungmetallene. Dette kan forhindres ved å sørge for at myren forblir intakt og fuktig.

Utslippskontrollen og miljøovervåkingen skal utarbeides og utføres i samarbeid med nødvendig fagekspertise.

Økonomisk sikkerhetsstillelse

I høringsuttalelsen er det gitt innspill på at Statsforvalteren bør sette krav til etablering av økonomisk sikkerhetsstillelse til å dekke fremtidige oppryddingsbehov.

I motsetning til hva som gjelder for avfallsanlegg som håndterer farlig avfall og avfallsdeponier, har vi ikke rettslig grunnlag til å stille et slikt krav for grunnforurensning fra skytebaner.

Konsekvenser for naturmiljøet

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

I henhold til Miljødirektoratets database <https://kart.naturbase.no/> er det innenfor tiltakets influensområde registrert:

- Like nordøst på skytebanen er det registrert den sterkt truede (EN) arten nattsmelle (*Silene noctiflora*).

- I samme område som nattsmellen er det registrert en lokal viktig dam. Det er denne som skal erstattes med en ny dam. I dammen er det registrert funn av salamander i 1993.
- Innenfor området på Fjell skytebane er det registrert rundt 20 dekar med lite omdannet dyp myr. Det er i tillegg registrert 10 dekar med dyp myr øst for banen og ytterligere 10 dekar nord for banen. Myren øst og nord for banen er/har vært tresatt, hvor myren i øst også er grøftet.
- Det er registrert forekomster av en rekke problemarter bl.a. hvitsteinkløver, legesteinkvøver, hagelupin, ugrassmjølke, kanadagulris og hvitdodre (svært høy risiko) samt gullskjellsopp (potensielt høy risiko)
- I 1990 ble det kartlagt en spillplass for orrfugl i området mellom dagens standplass og kulefangervollen

Reguleringsplanen vedtatt av Våler kommune har lagt til rette for de planlagte inngrepene på Fjell skytebane. Statsforvalteren anser at kunnskapen om det biologiske mangfoldet i tiltaksområdet til en viss grad er tilstrekkelig til at kravet i naturmangfoldloven § 8 om at beslutningene skal hvile på et best mulig kunnskapsgrunnlag, er oppfylt. Men basert på lite kunnskap om avrenningsmønster og effekten av skjermingsvoller på våtmarksområdet, vektlegger vi allikevel føre-var prinsippet i § 9 i naturmangfoldloven når det kommer til utslipp av vann. Statsforvalteren har satt vilkår som skal sørge for at myren blir ivaretatt i størst mulig grad. Det er veldig viktig at tiltakene på Fjell skytebane ikke berører det dype, åpne myrområdet sør i tiltaksområdet. Dette myrområdet har en dybde på over en meter, med høy andel torvmoser. Myrområdet nord i tiltaksområdet er av lavere verdi, og består av høyere andel tørketolerante arter.

Nattsmelle *Silene noctiflora* er knyttet til kulturlandskapet, dels som et gammelt åkerugras, dels på skrotemark. Skytebanen ligger i tilknytning til utmark og naturtypen på stedet er ikke typisk for arten. Områdets verdi som spillplassen for orrfugl ansees allerede tapt på grunn av tiltak som tidligere er gjennomført.

Det er også gjort en vurdering ut fra den samlede belastningen som økosystemet vil bli utsatt for etter § 10, og det er blant annet satt krav om overvåkning og prøvetaking av avrenning fra skytebanen. Statsforvalteren anser at fastsatte vilkår vil sikre at naturmangfoldet på Fjell skytebane ikke vesentlig vil forringes.

Statsforvalteren mener på bakgrunn av dette at prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 er oppfylt.

Uønskede fremmede arter utgjør en trussel mot norsk natur og økosystemer, og spredning av disse bør forhindres. Statsforvalteren har satt som vilkår for tillatelsen at tiltakshaver iverksetter nødvendige tiltak for å hindre spredning, jf. forskrift om fremmede organismer. Vi viser til § 18 om alminnelige krav til aktsomhet.

Vurdering etter vannforskriften

Fjell skytebane ligger innenfor tre nedbørsfelt. Like øst for skytebanen renner det bekke drag fra skytebanen som drenerer ut fra myrdraget i baneløpet og ender ut i Rosefjorden/Vansjø (Vann-Nett ID 003-291-2-L). Rosefjorden/Vansjø har moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand.

Bjørnerødvann er nærmeste resipient og ligger sydvest for skytebanen. Avrenning fra den nordlige delen av skytebanen ender i Hobøl elva (Vann-Nett ID 003-39-R), som igjen ender i Bjørnerødvann. Vannforekomsten Hobøl elva har moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand.

Begge vannforekomstene har utsatt frist for å nå miljømålet om god tilstand innen 2021/2027. Det betyr at det må utvises stor varsomhet ved igangsetting av tiltak som kan redusere miljøtilstanden eller gjøre det enda vanskeligere å nå miljømålet innen ny frist 2027/2033. Vi har derfor satt krav om at det ikke skal være utslipp av forurenset vann fra anlegget til myr eller resipienter. Dersom det gjennom driften oppstår forurenset vann har vi satt krav om til at dette skal samles og renses til grenseverdiene i tabell 1, slik at vannforekomstene ikke får ytterligere tilførsel av miljøgifter som virker inn på både økologisk og kjemisk tilstand.

Både § 4 og § 6 i vannforskriften tas i betraktning på Fjell skytebane. Vannforskriften § 4 sier at «tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand». Og vannforskriften § 6 sier at «tilstanden i grunnvann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes og balansen mellom uttak og nydannelse sikres med sikte på at vannforekomstene minst skal ha god kjemisk og kvantitativ tilstand». Statsforvalteren mener at det på bakgrunn av vilkårene vi setter ikke vil foreligge en vesentlig risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomstene.

I henhold til § 12 i vannforskriften kan ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst gjennomføres selv om dette medfører at miljømålene i § 4 - § 7 ikke nås eller at tilstanden forringes, dersom dette skyldes; nye endringer i de fysiske egenskapene til en overflatevannforekomst eller endret nivå i en grunnvannforekomst, eller ny bærekraftig aktivitet som medfører forringelse i miljøtilstanden i en vannforekomst fra svært god tilstand til god tilstand.

Statsforvalteren mener at med de vilkår som er satt i tillatelsen, vil ikke tiltaket være til hinder for at miljømålet blir nådd i resipientene. Forurenset vann er strengt regulert, og basert på dette skal ikke resipientene forringes av dette tiltaket. Vannforskriften § 12 kommer dermed ikke til anvendelse.

Samfunnsmessige hensyn

Gjennom reguleringsbestemmelsene og Statsforvalterens vilkår anser Statsforvalteren at allmenhetens interesser ikke er tilsidesatt.

Konklusjon

Vi har vurdert søknaden og kommet frem til at de samfunnsmessige fordelene forbundet med skytebanen overstiger de forurensningsmessige ulempene knyttet til driften. Det forutsettes at skytebanen drives i samsvar med vilkårene som følger av tillatelsen og forurensningsregelverket for øvrig.

Statsforvalteren tillater drift av skytebanen på fastsatte vilkår. Vilråene som er satt i tillatelsen vurderes å kunne bidra til at eventuell forurensing fra skytebanen reduseres samt at naturverdiene i området ivaretas.

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren gir Moss og Våler skytterlag tillatelse til drift av Fjell skytebane (gbnr. 58/2 m fl.) i Våler kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11. Det er satt vilkår til tillatelsen med hjemmel i § 16 i samme lov.

Statsforvalteren har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Tillatelsen med vilkår følger vedlagt dette brevet.

Klageadgang

Vedtaket, kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Varsel om gebyr

Statsforvalteren er pålagt å ta gebyr for tillatelser etter forurensningsloven, jf. forurensningsforskriften § 39-3. Vi varsler derfor følgende vedtak: Moss og Våler skytterlag skal betale kr 91 400 i gebyr for Statsforvalterens arbeid med tillatelsen, jf. forurensningsforskriften § 39-4 jf. § 39-3.

Denne summen tilsvarer gebyrsats 5 fra 2025 i forurensningsforskriften § 39-4. Videre kommer satsen for 2025 til anvendelse i denne saken, da det vesentligste arbeidet med tillatelsen ble utført i 2025, jf. forurensningsforskriften § 39-3 tredje ledd tredje setning.

Grunnlaget for valg av gebyrsats er ressursbruk hos Statsforvalteren i forbindelse med behandling av søknaden fra mottak i 2020 til i dag. Vi gjør oppmerksom på at vi har samkjørt denne saken med behandlingen av tillatelsen til drift for skytebanen, noe som har medført reduserte kostander.

Eventuelle kommentarer til varselet om fastsettelse av gebyrsats sendes Statsforvalteren innen 2 uker etter at dette brevet er mottatt, jf. forvaltningsloven § 16.

Med hilsen

Kari Skogen
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Kamilla Due
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vilkår til tillatelse etter forurensningsloven til drift på Fjell skytebane i Våler kommune

Kopi til:

Våler kommune	Herredshuset, Kjosveien 1	1592	VÅLER I VIKEN
Ole Hermann Fjeld	Kilenveien 2	1591	Sperrebotn
Robert Kristiansen			
Kathrine Solberg			
DNT Vansjø og Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold			
Vannområde Morsa v/daglig leder			
Våler Jeger og Fiskeforening v/Johnny Nymoen			
Dan Bendixen	Østenrødveien 2	1591	Sperrebotn
Anne Halldis Rising	Østenrødveien 2	1591	Sperrebotn
Terje Arnesen	Østenrødveien 4	1591	Sperrebotn
Mariann Wandas	Østenrødveien 4	1591	Sperrebotn
Anni Johanna Langvann	Østenrødveien 6	1591	Sperrebotn
Morten Henrik Solberg	Vålerveien 1306	1592	VÅLER I ØSTFOLD
Daniel Mothes	Vålerveien 1310	1592	Våler I Østfold
Silvia Nicole Mothes	Vålerveien 1310	1592	Våler I Østfold
Isabella Eriksen	Bjørnerødveien 640	1592	VÅLER I ØSTFOLD
Robin Eriksen	Bjørnerødveien 640	1592	Våler I Østfold
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV ØSTFOLD	Kirkegaten 31B	1632	GAMLE FREDRIKSTAD
Roar Løken	Bjørnerødveien 428	1591	Sperrebotn
Tor Rune Blomfeldt	Østenrødveien 9	1591	Sperrebotn
SWECO			
Finn Treider	Botnerveien 2	1591	Sperrebotn
Kjersti Crosby	Botnerveien 2	1591	Sperrebotn
Hege Therese B Unnerud	Skirød Gård, Østenrødveien 10	1591	Sperrebotn
Ole-Johan Hammersborg	Botnerveien 3	1591	Sperrebotn
Bjørn Neergård	Østenrødveien 5	1591	Sperrebotn
Kirsti Neergård	Østenrødveien 5	1591	Sperrebotn
Dag Løken	Søly Terrasse 2	1516	Moss
Tormod Sveli	Botnerveien 4	1591	Sperrebotn
Hagen-J Ketil Alfred	Bjørnerødveien 440	1591	Sperrebotn

Tillatelse til drift på Fjell skytebane

Tillatelsen er gitt i medhold av forurensningsloven § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad og under saksbehandlingen.

Hvis Skytterlaget ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten og som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må Skytterlaget i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal Skytterlaget sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at forurensningsmyndigheten kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Nøkkeldata

Navn på juridisk enhet: Moss og Våler skytterlag
Organisasjonsnummer til juridisk enhet: 986 550 321
Postadresse: Bjørnerødveien 544, 1591 SPERREBOTN, VÅLER

Informasjon om virksomheten fra forurensningsmyndighetens database:

Anleggsnavn: Fjell skytebane	
Anleggsnr og anleggsaktivitet:	3114.0020.01 Idrettslag og -klubber
Kommune: Våler	Fylke: Østfold
Lokalisering (UTM): sone 32 - Ø 605504, N 6592905. sone 33 - Ø 265521, N 6598727	
Lokalisering, adresse og gbnr.: Bjørnerødveien 544, 1591 SPERREBOTN, gbnr. 58/2	
Hovedkategori IED*: -	
IED-kode: -	

* IED (industriutslippsdirektivet) er gjennomført i norsk rett ved forurensningsforskriften av 1. juni 2004 nr. 931, kap. 36.

Tillatelsesnummer: 2025.0977.T	
Tillatelse første gang gitt: 28.1.2026	Tillatelse sist endret: -
Kari Skogen seksjonssjef	Kamilla Undlien Due rådgiver

Endringslogg

Endringsnummer	Dato	saksbeh. og saksnr.	Beskrivelse av endring
00.	28.1.2026	KADUE, 2019/53885	Tillatelsen ble gitt

Innhold

1	Tillatelsens ramme	4
2	Generelle vilkår	4
2.1	Utslippsbegrensninger.....	4
2.2	Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	4
2.3	Plikt til forebyggende vedlikehold	4
2.4	Internkontroll	4
2.5	Miljøriskovurdering	5
3	Utforming av rifle- og pistolbanene	5
3.1	Generell utforming av skytebanene.....	5
3.2	Pistolbane.....	5
3.3	Riflebanene	6
4	Utslipp til vann	6
4.1	Håndtering av forurenset vann	6
4.2	Rensesystem	6
5	Avfall fra skyteaktiviteten	7
5.1	Generelle krav.....	7
5.2	Farlig avfall	7
6	Nærmiljøtiltak	7
6.1	Forsøpling.....	7
6.2	Informasjon og kommunikasjon	7
7	Utslippskontroll og miljøovervåking	8
7.1	Utslippskontroll	8
7.2	Miljøovervåking.....	8
7.2.1	Overvåking av resipienter	8
7.2.2	Overvåking av myr	9
7.3	Kvalitetssikring.....	9
8	Rapportering til forurensningsmyndigheten	9
9	Beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning	9
9.1	Etablering av beredskap	9
9.2	Varsling av akutt forurensning.....	9
10	Eierskifte, omdanning m.v.....	10
11	Nedleggelse.....	10
12	Tilsyn	10

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen omfatter utforming og drift av Fjell skytebane. Anlegget omfatter en 100-metersbane, en 200-metersbane og en pistolbane.

Tillatelsen regulerer forhold som kan ha betydning for grunnforurensning fra driften. Støy fra skyteaktiviteter reguleres ikke her.

Tillatelsen trer i kraft fra dags dato, forutsatt at alle vilkårene i tillatelsen kan overholdes.

Moss og Våler skytterlag er ansvarlig for at tillatelsen med vilkår overholdes av alle som gis anledning til å benytte skytebanene.

2 Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra anlegget som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet.

2.2 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra anlegget er isolert sett uønsket. Skytterlaget plikter til enhver tid å arbeide mot å redusere sine utslipp, herunder støy og avfall, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader.

Dersom det oppstår fare for økt forurensning, plikter skytterlaget så langt det er mulig uten urimelige kostnader å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

2.3 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal skytterlaget sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr. System og rutiner for vedlikehold skal kunne dokumenteres.

2.4 Internkontroll

Skytterlaget plikter å etablere internkontroll for sin drift i henhold til internkontrollforskriften.

Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at driften overholder krav i denne tillatelsen og relevante lover og forskrifter. Skytterlaget plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Internkontrollen skal inneholde oppdaterte prosedyrer for drift, vedlikehold, kontroll og overvåking. Det skal foreligge oppdaterte tegninger og beskrivelser som viser skytebanenes plassering og en beskrivelse av hvordan skytebanene er bygget.

2.5 Miljørisikovurdering

Skytterlaget plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning, og kunne redegjøre for risikoforhold for utslipp til ytre miljø. Skytterlaget skal ha gjennomført en risikovurdering der alle forhold som kan medføre forurensning av ytre miljø er vurdert. Risikovurderingen skal dokumenteres.

Skytterlaget skal ha oversikt over de miljøtyper som kan bli berørt av forurensning fra skytebanene og hvilke konsekvenser slik forurensning kan ha for helse og miljø.

Miljørisikovurderingen skal gjennomgås og evalueres ved endringer i driften og minimum en gang per år.

3 Utforming av rifle- og pistolbanene

3.1 Generell utforming av skytebanene

Alle bygninger, gjerder og lignende skal utformes etter gjeldende lovverk og reguleringsbestemmelser, og eventuelt andre planbestemmelser.

Det skal være et dekke som er ugjennomtrengelig¹ ved standplass og ved skyteskivene. Ved skyteskivene skal det være et dekke foran og bak skivene. Vann fra dekket skal i størst mulig grad ledes bort fra myren. Dekket skal utformes slik at tomhylser og kuler lett kan samles opp, og slik at spredning av forurensning til resipient og myr ikke forekommer. Dekket skal være dimensjonert ut i fra forurensningsrisiko.

3.2 Pistolbane

Det skal benyttes kulefangere som fanger opp skudd som går gjennom skyteskivene. Skytterlaget må påse at plastplater i front av kulefangerne skiftes ut ved behov, og kulefangerne tømmes jevnlig. Det må dokumenteres at oppsamlet avfall leveres til godkjent mottak med tillatelse etter forurensningsloven, jf. vilkår 5.

¹Ugjennomtrengelig dekke i denne sammenheng kan eksempelvis være et betongdekke, asfaltdekke eller vanntett membran

Skyteskivene og standplass skal være overbygd slik at vann ikke kommer i kontakt med forurensning på dekket.

3.3 Riflebanene

Begge riflebanene skal ha kulefangervoll. Forurenset vann fra kulefangervollene skal ledes til et rensesystem, jf. vilkår 4.2.

4 Utslipp til vann

Skytebanene skal ikke ha utslipp av miljøskadelige stoffer som kan medføre skade eller ulempe for aktuelle resipienter nedstrøms anlegget.

4.1 Håndtering av forurenset vann

Alt vann som har vært i kontakt med kuler, tomhylser og finpartikulært støv, må føres til et rensesystem jf. punkt 4.2.

Det skal være mulig å prøveta vannet. Forurenset vann skal renses for å overholde verdiene i tabell 1 før det slippes ut i egnet resipient.

Tabell 1: Grenseverdier for tungmetaller i grensen mellom miljøtilstand god og moderat i henhold til tabell 3.1 i Miljødirektoratets veileder M-608/2016 (rev. 2020) Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota.

Parameter	Grenseverdi
Arsen	0,5 µg/L
Bly	1,2 µg/L
Kadmium	Cd verdier avhengig av vannets hardhet: ≤ 0,45 (< 40 mg CaCO ₃ /L); 0,45 (40 - <50 mg CaCO ₃ /L); 0,60 (50- <100 mg CaCO ₃ /L); 0,9 (100- <200 CaCO ₃ /L); 1,5 (>200 mg CaCO ₃ /L) µg/L
Kobber	7,8 µg/L
Krom	3,4 µg/L
Kvikksølv	0,0047µg/L
Nikkel	4 µg/L
Sink	11µg/L
Antimon	5 µg/L
Suspendert stoff	50 mg/L
pH	6 - 8,5

4.2 Rensesystem

Rensesystem for forurenset vann skal driftes på best mulig måte og være dimensjonert for de faktiske vannmengdene som kan oppstå på anlegget. Kapasitet og renseeffekt skal dokumenteres. Det skal så langt som mulig hindres at det oppstår unormale driftsforhold.

Rensesystemet skal være utformet på en slik måte at det tåler endringer i klima, for eksempel perioder med intens nedbør og andre ekstremværhendelser.

Rensesystemet for forurenset vann skal vedlikeholdes jevnlig for å sikre optimal drift.

5 Avfall fra skyteaktiviteten

5.1 Generelle krav

Skytterlaget plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av skyteaktiviteten. Innholdet av skadelige stoffer i avfallet skal begrenses mest mulig.

Skytterlaget plikter å sørge for at all håndtering av avfall, også gjenvinning, skjer i tråd med forurensningsregelverket².

Levering av avfall skal journalføres og kunne dokumenteres skriftlig. Dokumentasjon skal kunne vises fram ved tilsyn.

5.2 Farlig avfall

Farlig avfall skal ikke fortynnes med den virkning at det blir regnet som ordinært avfall. Ulike typer farlig avfall skal ikke sammenblandes hvis dette kan medføre fare for forurensning eller skape problemer for den videre håndteringen av avfallet. Farlig avfallslager skal være utstyrt med klimavern³, og sikret slik at uvedkommende ikke får adgang.

Farlig avfall fra banen skal deklarerer på avfallsdeklarerer.no, og for øvrig håndteres i henhold til bestemmelser i avfallsforskriften kapittel 11.

6 Nærmiljøtiltak

6.1 Forsøpling

Nærmiljøet rundt banene skal ikke forsøples. Opprydding av avfall på og nær skytebanene skal skje fortløpende.

6.2 Informasjon og kommunikasjon

Skytterlaget skal ha rutiner for å sikre en god dialog med naboer til skytebanen og med øvrig publikum.

² Se blant annet avfallsforskriften av 1.6.2004 nr 930 og kapittel 18 i forurensningsforskriften av 1.6.2004 nr 931.

³ Med klimavern menes overbygg, tett konteiner eller lignende slik at avfall ikke kommer i kontakt med vann

Skytterlaget skal følge opp klager på nærmiljøulemper, som for eksempel forsøpling. Oppfølgingen av klager innebærer blant annet at skytterlaget vurderer egne driftsrutiner og behov for eventuelle endringer, samt behov for akutte avbøtende tiltak.

Dersom det oppstår økt forurensningsfare som er av betydning for naboer, skal denne informasjonen gjøres kjent for dem.

7 Utslippskontroll og miljøovervåking

7.1 Utslippskontroll

Skytterlaget skal holde oversikt over avrenning av forurenset vann fra baneløpene, kulefangervollene, myr og skjermingsvollene. Dette betyr at det må foreligge opplysninger om avrenningsforhold, vannmengder og vannets sammensetning.

Det skal utarbeides et måleprogram som skal inngå i skytterlagets internkontroll og som minst inneholder en tydelig fremgangsmåte på hvordan utslipp fra anlegget skal kontrolleres. Måleprogrammet bør inneholde prøvetype, prøvetakingspunkt, prøvetakingsfrekvens, planlagt tidspunkt for prøvetaking, parametere som skal måles, skriftlig rutiner for lagring og innsending av prøver, ansvarlig person for prøveuttak/innsending av prøver o.l. Måleprogrammet skal holdes oppdatert og gjennomgås årlig.

Det skal minst kvartalsvis tas representative vannprøver i utslippspunktet. Vannprøvene skal minimum analyseres minimum for stoffene i tabell 1 i punkt 4.1.

Resultatene fra utslippsmålingene skal rapporteres årlig til Statsforvalteren, jf. vilkår 8.

7.2 Miljøovervåking

7.2.1 Overvåking av resipienter

Skytterlaget skal sørge for overvåking av mulige miljøeffekter av skytebanens aktivitet. Dette gjelder også mulige effekter på luft, grunn, vann og sedimenter i den grad dette er aktuelt.

Overvåkingsprogrammet skal inkludere målinger i resipienter nedstrøms banene, grunnvannsbrønner og eventuelle drikkevannsbrønner. Dersom drikkevannet påvirkes skal tiltak iverksettes umiddelbart og naboer varsles.

Overvåkningsprogrammet skal utformes og oppdateres i samarbeid med nødvendig fagekspertise og redegjøre for hvilke elementer som vil bli undersøkt. Plasseringen av prøvetakingspunkter og prøvetakingsfrekvens, samt hvordan og i hvilke medier (biota, sediment etc.) undersøkelsen vil bli gjennomført, skal også begrunnes i overvåkingsprogrammet.

Overvåkingsprogrammet skal forelegges Statsforvalteren på forespørsel.

7.2.2 Overvåking av myr

Vannstanden i myren skal logges for å hindre uttørking. Det skal minimum leses av 4 ganger i året (sommer, høst, vinter og vår).

Dersom det er fare for uttørking skal det gjennomføres tiltak for å hindre dette.

7.3 Kvalitetssikring

Prøvetaking og overvåking skal være representativ for skytebanens faktiske utslipp.

Prøvetaking skal skje ved bruk av kompetent fagperson og analyse må foretas av et akkreditert laboratorium. Fortynning for å oppnå lave prøveresultater er ikke tillatt.

8 Rapportering til forurensningsmyndigheten

Skytterlaget skal innen 1. mars årlig rapportere resultater fra utslippskontroll, miljøovervåking og eventuelle avvik til Statsforvalteren. Rapporten skal også inneholde vurderinger av resultatene.

Overvåkingsdata i overflatevann og grunnvann skal registreres i databasen Vannmiljø (<http://vanmiljo.miljodirektoratet.no/>) innen 1. mars året etter at undersøkelsen er gjennomført.

Data rapporteres på Vannmiljøs importformat. Importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljøs kodeverk finnes på <http://vanmiljokoder.miljodirektoratet.no>.

9 Beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

9.1 Etablering av beredskap

Skytterlaget skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning (beredskapsplan). Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer.

9.2 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁴. Skytterlaget skal også så snart som mulig underrette forurensningsmyndigheten i slike tilfeller, (sfospost@statsforvalteren.no).

⁴ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

10 Eierskifte, omdanning m.v.

Hvis anlegget overdras til ny eier, skal melding sendes Statsforvalteren så snart som mulig og senest én måned etter eierskiftet.

11 Nedleggelse

Hvis Fjell skytebane blir nedlagt skal skytterlaget i rimelig tid på forhånd gi melding til Statsforvalteren.

Ved nedleggelse av Fjell skytebane skal skytterlaget sørge for at området ryddes opp til miljømessig tilfredsstillende stand. En tiltaksplan som viser hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre dette, samt en fremdriftsplan for arbeidet, skal sendes Statsforvalteren senest 3 måneder før nedleggelse.

Potensielle forurensningskilder tas hånd om på forsvarlig måte, særlig skal farlig avfall håndteres i henhold til avfallsforskriften kap. 11.

Statsforvalteren kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å opprydding av forurensning.

12 Tilsyn

Skytterlaget plikter å la representanter for Statsforvalteren eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.